

**POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJZOZNAWCZE
ODDZIAŁ STOŁECZNY IM. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO**

BIWAK

**BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ**

NR 8

SIERPIEŃ 2019

1944 – 2019

**SIEDEMDZIESIĄTĄ PIĄTĄ ROCZNICA
POWSTANIA WARSZAWSKIEGO**

BIWAK

BIULETYN KLUBU PRZODOWNIKÓW TURYSTYKI PIESZEJ
IM. ANIELI MICHAŁSKIEJ

NR 8 SIERPIEŃ 2019

SPIS TREŚCI

**PAMIĘĆ O POWSTANIU WARSZAWSKIM 1944 a Rajd PTTK
„Po kamienistej drodze”.**

Jerzy Pamrow

MEDAL ORZEŁ PĘCICKI

Jerzy Pamrow

SYMBOLIKA MEDALU ORZEŁ PĘCICKI

Włodzimierz Majdewicz

KOLEKCJONERSTWO KRAJOZNAWCZE W PTTK cz. 2

Wojciech Kowalski

54 RAJD PO MAZOWSZU im. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO *Krzysztof*

Zarański

53RAJD „PO KAMIENISTEJ DRODZE”

Jerzy Pamrow

WŁADYSŁAW GWARDYS PATRONEM KOŁA PTTK

Włodzimierz Majdewicz

MOJE 55 LAT NA SZLAKACH TURYSTYCZNYCH

Krzysztof Zarański

**W NAWIĄZANIU DO ARTYKUŁU „W 100 ROCZNICĘ BITWY
WARSZAWSKIEJ”**

Jan Piwnik

Redakcja Krzysztof Zarański

Opracowanie graficzne Włodzimierz Majdewicz

Jerzy Pamrów
Prezes Klubu PTTK Varsovia

PAMIĘĆ O POWSTANIU WARSZAWSKIM 1944 a Rajd PTTK „Po kamienistej drodze”

Geneza

Rajd, jako idea i działanie to wkład wniesiony przez zwykłą obywatelkę Polski do zmagania z władzami o zachowanie uczciwej pamięci o Powstaniu Warszawskim. Tą obywatelką była Krystyna Serwaczak, która jako młoda harcerka uczestniczyła w dniu 3 maja 1946 roku w uroczystości poświęcenia Pomnika Mauzoleum w Pęcicach. Pomnik ten został wzniesiony dzięki staraniom rodziców poległych dnia 2 sierpnia 1944 roku w Pęcicach żołnierzy IV Obwodu AK z Ochoty. Wielkim szczęściem było to, że Pomnik powstał szybko, w czasie kiedy wspomnienia o tragedii Powstania były świeże i żyło dużo uczestników bitwy w Pęcicach a także rodzin poległych i rozstrzelanych tam żołnierzy. Pozwoliło to na powołanie Komitetu Budowy Pomnika i zbiórkę pieniędzy wśród społeczeństwa wspartą dotacją Komisji Likwidacyjnej AK. Drugim elementem mającym wpływ na to, że Pomnik Mauzoleum zachował się do dnia dzisiejszego w niezmięnionej formie był fakt, że Pomnik był zarazem zbiorowym grobem poległych żołnierzy. Można powiedzieć, że osiągnięto sukces i trwałe upamiętnienie poległych i rozstrzelanych żołnierzy nastąpiło.

Ale następne lata nie sprzyjały zachowaniu godnej pamięci o Powstaniu. Ówczesne władze miały odmienny od większości społeczeństwa pogląd na Armię Krajową i Powstanie. Szerzono fałszywy obraz „stania z bronią u nogi”, współpracy z Gestapo, prowadzenia wojny domowej. Uważano, że jeśli nie da się obrazu Powstania sfalszować to trzeba pamięć o nim ograniczyć, sprawić by została zapomniana i ograniczała się do grona uczestników. Młodsze pokolenia miało mieć inny, oficjalny obraz Powstania. Ten oficjalny obraz kłócił się z tym, co zachowali w pamięci uczestnicy i świadkowie Powstania. Podejmowane próby spisania prawdziwych relacji nie miały szans na udostępnienie szerszej społeczności. Do 1953 roku nawet mamentarzach nie można było oddać w sposób należyty czci Powstańcom. A przecież to były dla niektórych ludzi i środowisk najważniejsze wydarzenia w życiu.

Zmiana, okresowa, nastąpiła w latach 1956 – 1957. Wychodzili z więzień żołnierze AK, przywracano bardziej prawdziwy obraz tamtych wydarzeń. Ukazało się szereg ważnych publikacji, m. in. monografia Adama Borkiewicza „Powstanie warszawskie”, prowadzono w prasie dyskusje na temat sensu i znaczenia Powstania. Odwilż trwała krótko, po dwóch latach władze wróciły do poprzedniej praktyki. Ale już było trudniej sprzedawać kłamliwą wersję. Zbyt dużo ukazało się publikacji, zbyt duże było zainteresowanie społeczeństwa, zwłaszcza tego młodszego by można było wyprzeć ze zbiorowej pamięci heroiczny obraz Powstania. Nie pomagała cenzura, brak wznowień wydanych już publikacji o Powstaniu. Powstało szereg inicjatyw lokalnych kultywujących pamięć o Powstaniu i jego szczególnych epizodach. Społeczeństwo chciało pamiętać o swoich bohaterach i mimo trudności w różnych formach wyrażało cześć poległym i żyjącym uczestnikom Powstania.

W tym nurcie walki o zachowanie pamięci należy umieścić też działania Klubu Turystyczno-Krajoznawczego PTTK „Varsovia”, których pomysłodawcą, inspiratorem i w dużej części wykonawcą była Krystyna Serwaczak.

Klub powstał w roku 1966 a już w następnym roku odbył się pierwszy Rajd „Po Kamienistej drodze” do Pęcic. Przy Pomniku odbywały się corocznie skromne uroczystości organizowane przez Komitet Rodzicielski Poległych Żołnierzy w rocznicę porażki pod Pęcicami. Krystyna Serwaczak nawiązała współpracę z przedstawicielem Komitetu Rodzicielskiego panem Eugeniuszem Arendarczykiem ojcem poległego w Pęcicach syna pseudonim „Zajązek”. Uznano, że forma rajdu turystycznego nie będzie zbyt kłóła w oczy władz a pozwoli na nadanie corocznej uroczystości oficjalnego charakteru i nada jej szerszy rezonans społeczny. Nazwa Rajdu „Po kamienistej drodze” była symboliczna. Nawiązywała do kamienistej drogi między Regulami a Pęcicami a zarazem do kamienistej i wyboistej drogi, jaką musieli pokonać ci, którzy starali się godnie uczcić młodych żołnierzy poległych pod Pęcicami.

Rajd „Po kamienistej drodze” trwa nieprzerwanie już 53 lata.

Zmieniały się czasy, zmieniali się ludzie, ale impreza trwa. By tak mogło być należało pozyskać sojuszników i wykonawców corocznej imprezy. Warto w 75 rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego i bitwy pod Pęcicami przypomnieć choć niektóre nazwiska i instytucje.

Specjalna pozycja należy się Krystynie Serwaczak, która poświęciła tej sprawie prawie całe życie. Krystyna zawsze mówiła o sobie, że jest harcerką i pozostała wierna tym ideałom aż do swojej śmierci w 2016 roku. Miała wybitny talent organizacyjny, potrafiła znaleźć w najtrudniejszych czasach środki finansowe, współwykonawców, pokonać opory cenzury przy wydawaniu materiałów informacyjnych. Nie robiła tego sama, wokół niej zawsze było grono ludzi młodych zaangażowanych w realizację jej pomysłów. Pęcice były jej najbliższe, ale obszar jej zainteresowań obejmował całe Powstanie Warszawskie. Klub organizował imprezy poświęcone wielu innym zdarzeniom z historii Polski.

Pęcice i Rajd „Po kamienistej drodze” przyczynił się do integracji środowiska kombatanatów z Ochoty, ale nie tylko.. Wielu z nich włączyło się do prac przy organizacji Rajdu. Dzięki nim impreza zyskała specjalny autentyczny klimat zauważany przez uczestników. Niestety nie dane im było doczekać 75 Rocznicy Wybuchu Powstania Warszawskiego i 53 Rajdu „Po kamienistej drodze”

Zasłużeni dla Rajdu żołnierze - uczestnicy bitwy pod Pęcicami i nie tylko:

Zygmunt Lipski „Sulima” - żołnierz AK Obwodu Warszawa Ochota, uczestnik bitwy pod Pęcicami (zatrzymał kolejkę EKD). Powstaniec Warszawski, walczył w szeregach AK Zgrupowania Kampinos. Zmarł w 2014 r.

Bohdan Szermer „Lwowicz”- podchorąży AK, dowódca drużyny Harcerskiego Batalionu „Zośka”, uczestnik bitwy pod Pęcicami i Powstania Warszawskiego. Autor cennego dokumentu „Pamiętnik Lwowicza”. Po nawiązaniu kontaktu w 1967 r. z

Klubem PTTK Varsovia, serdeczny doradca i współorganizator wielu imprez Klubu o tematyce powstańczej. Zmarł 3 kwietnia 2011 r.

Maria Szymańska-Mrówczyńska „Marysia” - łączniczka AK Harcerskiego Batalionu „Zośka”, ranna w bitwie w Pęcicach 2 sierpnia 1944 roku. Od 1969 roku zaprzyjaźniona z Klubem PTTK „Varsovia”, współorganizatorka wielu rajdów i imprez związanych z Pęcicami Zmarła 4 kwietnia 2010 r.

Tadeusz Zieliński „Czarny”, „Kogut”, żołnierz 438 plutonu IV Obwodu „Ochota” AK, włączonego tuż przed Powstaniem w skład Batalionu „Zośka”. Uczestnik bitwy pęcickiej. Przez wiele lat aktywnie uczestniczył w imprezach pęcickich. Wielokrotnie, jako komandor Rajdu prowadził uroczystości pod pomnikiem, odczytywał Apel Poległych. Zmarł 16 grudnia 2016 roku.

Józef Kazimierz Wroniszewski - żołnierz AK, historyk, autor książek i licznych publikacji dotyczących IV Obwodu AK Warszawa-Ochota 1939 – 1944 -1945, od 1969 roku zaprzyjaźniony z Klubem PTTK Varsovia, doradca i przez wiele lat obrońca organizatorów rajdów „Po kamienistej drodze”. Zmarł 30 września 2013 r.

Stanisław Tymkiewicz „Michał” - żołnierz AK, uczestnik walk pod Pęcicami, członek Komisji Historycznej w środowisku żołnierzy AK Ochota, autor książki o poległych w Powstaniu Warszawskim i zmarłych w czasie okupacji żołnierzach AK z Warszawy Ochoty. Zmarł 21 stycznia 2013 r.

Stanisław Sieradzki „Świst” - żołnierz AK Batalionu „Zośka”, z którym przeszedł cały szlak bojowy od Woli do Czerniakowa, związany z harcerstwem, niestrudzony i wspaniały popularyzator wiedzy o Armii Krajowej.

Zmarł 16 lutego 2009 r.

Maciej Krokos - uczestnik Powstania Warszawskiego, Harcerz „Szarych Szeregów”, aktywny współorganizator uroczystości rocznicowych w Pęcicach.

Zmarł 14 sierpnia 2016 roku

Zbigniew Marian Łakomski „Sulima” - harcerz, żołnierz 438 plutonu Szarych Szeregów, uczestnik bitwy pod Pęcicami. Dziennikarz. Aktywny członek środowiska Żołnierzy AK IV Obwodu Ochota, przez wiele lat współorganizator imprez w Pęcicach. Zmarł 26 marca 2014 r

Wojciech Marcinkiewicz „Kubuś” - harcerz Szarych Szeregów, od 1942 r. żołnierz AK, uczestnik Powstania Warszawskiego na Ochocie. Wieloletni działacz i prezes Zarządu Środowiska Żołnierzy Armii Krajowej IV Obwodu Ochota. Autor monografii „Szare Szeregi na Ochocie”. Z Pęcicami związany od czterdziestu lat, jako uczestnik i współorganizator imprez rocznicowych. Zmarł 16 grudnia 1912 r,

Aleksander Mueller „Julek” - żołnierz Armii Krajowej IV Obwód Ochota, harcerz Szarych Szeregów. Uczestnik Powstania Warszawskiego na Ochocie. Z Pęcicami związany przez wieloletnią współpracę przy organizacji Rajdu i uroczystości patriotycznych pod Pomnikiem-Mauzoleum. Zmarł 2 marca 2012 r.

Jan Glura - żołnierz Batalionów Chłopskich w Wielkopolsce, mieszkaniec Michałowic, niestrudzony działacz kombatancki i społeczny, przez wiele lat współorganizator Rajdu i uroczystości w Pęcicach. Zmarł 7 września 2007 r.

Stefan Jaroń-Kowalski - kapitan AK, uczestnik Powstania Warszawskiego, dowódca kompanii Zgrupowania „Leśnik”, harcmistrz komendant Szarych Szeregów „Zielony

Dąb”. Członek Klubu Varsovia, wieloletni współorganizator Rajdu „Po kamienistej drodze”. Zmarł 15 czerwca 1979 roku.

Inni zasłużeni, którzy nie doczekali 53 Rajdu.

Tadeusz Martusewicz - Honorowy Członek PTTK, Honorowy Prezes Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Warszawie. Od 1967 r. pełniąc liczne funkcje we władzach PTTK wspierał organizatorów uroczystego uczczenia pamięci Powstańców Warszawskich. Wielokrotnie uczestniczył w Rajdach „Po kamienistej drodze”. Zmarł 6 lutego 2016 r.

Roman Lawrence - wójt Gminy Michałowice. Wspólnie z Radą Gminy sprawował opiekę na Pomniku Mauzoleum Powstańców Warszawskich. Serdecznym patronatem obejmował Rajd „Po kamienistej drodze” organizowany corocznie przez Klub PTTK Varsovia a także Szkolny Rajd Pęcicki organizowany w rocznicę zakończenia Powstania Warszawskiego.

Zmarł 20 czerwca 2009 r

Ci co kontynuują pracę poprzedników.

Włodzimierz Majdewicz - V prezes Zarządu Oddziału Stołecznego PTTK, honorowy przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK w Warszawie. Od czterdziestu lat współorganizator i społeczny projektant plaketek, medali i znaczków rajdów do Pęcic. Członek Honorowy PTTK i Klubu Varsovia.

Stanisław Książkiewicz - pułkownik Wojska Polskiego, prezes Związku Kombatantów Warszawa Ochota już od trzeciego Rajdu „Po kamienistej drodze” w roku 1969 objął patronat na imprezę i otoczył opieką organizatorów z klubu PTTK Varsovia.

Przypomnieć należy, że pierwsze rajdy do Pęcic budziły u wielu ludzi sprzeczne uczucia, od wielkiej radości do zaskoczenia a nawet sprzeciwu.

Osoby związane z Gminą Michałowice, które wniosły znaczący wkład w krzewienie pamięci o Powstaniu Warszawskim

Krzysztof Grabka - poprzedni wójt Gminy Michałowice. Kontynuator działań swego poprzednika, zmarłego w 2009 roku Romana Lawrence. Był współorganizatorem Rajdu „Po kamienistej drodze” będącego kulminacyjnym punktem obchodów rocznicy Powstania Warszawskiego na terenie Gminy. Wspierał też mocno Szkolny Rajd Pęcicki zamykający obchody rocznicy Powstania Warszawskiego.

Ksiądz Grzegorz Jasiński - proboszcz parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pęcicach, duchowy opiekun żołnierzy poległych w obronie Ojczyzny spoczywających na pęcickich cmentarzach.

Paweł Rajski - były Przewodniczący Rady Gminy Michałowice, inicjator i organizator w latach 2002 – 2014 koncertów pęcickich w czasie uroczystości upamiętnienia poległych powstańców w Pęcicach. Ma duży wkład w upamiętnienie miejsc związanych z Powstaniem Warszawskim na terenie Gminy. Jego zabiegi przyniosły efekt w postaci

uchwał rady gminy o nadaniu nazw rondom: „Orląt Pęcickich” oraz „Kapitana Harcmistrza Stefana Jaronia Kowalskiego”.

Ewa Dymura - emerytowana dyrektorka Publicznego Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi Gmina Michałowice. Gimnazjum od roku szkolnego 2004/2005 organizuje Szkolny Rajd Pęcicki w którym bierze liczny udział młodzież z okolicznych szkół a także z Warszawy.

Daniel Wolborski - nauczyciel historii w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie, opiekun młodzieży, współorganizator Rajdu Po Kamienistej drodze i Szkolnego Rajdu Pęcickiego, członek Klubu PTTK Varsovia

Elżbieta Gańsor i Beata Wiszniewska – nauczycielki w Zespole Szkolno – Przedszkolnym im. Mikołaja Kopernika w Nowej Wsi, organizatorki Szkolnego Rajdu Pęcickiego

Członkowie Klubu PTTK Varsovia którzy od wielu lat pracują przy organizacji Rajdu „Po kamienistej drodze”

Jerzy Pamrów – Prezes Klubu PTTK Varsovia im. Stefana Jaronia Kowalskiego, od wielu lat kontynuator działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej związanej z Rajdem „Po kamienistej drodze”.

Irena Cesarz, Ewa Woroszyło, Szymon Pamrow, Tomasz Pamrow, Andrzej Mrozwicz, Grażyna Wójtowicz, Jan Piwnik, Stanisław Piwnik .

Owoce Rajdu

Zachowanie w pamięci i upowszechnienie informacji o bitwie pod Pęcicami i Powstaniu Warszawskim. Przez 52 lata trwania Rajdu do Pęcic przybyło lekko licząc ponad 20 tysięcy osób, które uczestniczyły w Apelu Poległych pod Pomnikiem. Trwałą pamiątką są pamiątkowe znaczki rajdowe, plakietki a od kilkunastu lat okolicznościowy folder.

Wspieranie integracji żołnierzy AK z Ochoty, co zaowocowało powstaniem środowiska i włączeniem się do organizacji imprezy. Przez wiele lat trwała ścisła współpraca z żołnierzami z Ochoty, których wielu jest wymienionych powyżej.

Wydanie przez Klub Varsovia w 1984 roku medalu projektu Włodzimierza Majdewicza z napisem na awersie 40 ROCZNICA POWSTANIA WARSZAWSKIEGO a na rewersie napis PĘCICE /1944/1984 PO KAMIENISTEJ DRODZE oraz krzyż i Znak Polski Walczącej.

Stworzenie w skali lokalnej miejsca gdzie celebryje się uroczystości związane z rocznicą Powstania Warszawskiego. Miejsca ważnego, do którego przybywają również znane w skali krajowej osobistości reprezentujące władze centralne i wojewódzkie, partie polityczne, stowarzyszenia, gdzie wręczane są medale i odznaczenia.

Wydanie staraniem Klubu Varsovia medalu pamiątkowego poświęconego postaci Stefana Jaronia Kowalskiego (1915 – 1979) z napisem PEDAGOGOWI. HARCERZOWI, ŻOŁNIERZOWI POWSTANIA WARSZAWSKIEGO, KRAJOZNAWCY – KLUB PTTK VARSOVIA

Tablica pamiątkowa poświęcona postaci kpt. AK hm. Stefana Jaronia Kowalskiego odsłonięta w 1988 roku w kościele w Pęcicach. Tablicę i medal projektował Włodzimierz Majdewicz.

Zainspirowanie władz Gminy Michałowice do nadania nazw związanych z Powstaniem Warszawskim: rondo „Orląt Pęcickich” i rondo „Kapitana Harcmistrza Stefana Jaronia-Kowalskiego”

Alegoryczna kompozycja (odlew z brązu) w 70 rocznicę Powstania Warszawskiego i boju pod Pęcicami została umieszczona w kruchcie kościoła w Pęcicach, jako zwieńczenie tablicy pamiątkowej ze zdjęciami poległych Powstańców. Projekt Włodzimierza Majdewicza.

Wspieranie idei Szkolnego Rajdu Pęcickiego, w którym corocznie uczestniczy kilkaset dziewcząt i chłopców z okolicznych szkół. Wspieranie idei powołania w Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika małego muzeum poświęconego poległym Powstańcom Warszawskim.

Upowszechnianie informacji o Pęcicach w Polsce za granicą. m. in. przekazanie do Instytutu Józefa Piłsudskiego w Nowym Yorku materiałów historycznych i znaczków rajdowych z Rajdu „Po kamienistej drodze”. Inspirowanie szeregu artykułów w prasie lokalnej i ogólnopolskiej. Organizowanie spotkań z uczestnikami Powstania Warszawskiego

Ustanowienie wspólnie przez Gminę i Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego medalu pamiątkowego „Orzeł Pęcicki” projektu Włodzimierza Majdewicza.

Wystawa poświęcona Rajdom „Po kamienistej drodze” do Pęcic w sali wystawowej Zarządu Głównego Związku Powstańców Warszawskich przy ulicy Długiej 22 w Warszawie.

Jerzy Pamrów

MEDAL ORZEŁ PĘCICKI

Wiosną 2016 roku w trakcie przygotowań do 50 Rajdu „Po kamienistej drodze” w związku z półwieczną tradycją tej krajoznawczo – patriotycznej imprezy poświęconej pamięci Powstania Warszawskiego 1944, organizowanej od lat przez Oddział Stołeczny PTTK wspólnie z gospodarzem terenu, czyli Gminą Michałowice pojawiła się nowa inicjatywa.

Działacze Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego przedstawili propozycję ustanowienia pamiątkowego Medalu, który zawierać będzie symbolikę tych wszystkich wartości łączących się ze wspomnianą imprezą i uroczystością odbywającą się corocznie w Pęcicach.

A na uroczystość składa się msza święta i koncert w kościele parafialnym w Pęcicach, uroczysty Apel poległych w asystencji kompanii honorowej Wojska Polskiego z udziałem kombatantów i pocztów sztandarowych uczestniczących w uroczystości organizacji, składanie wieńców pod Pomnikiem, koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu orkiestry wojskowej. Corocznie w uroczystości uczestniczy kilkaset osób. Są to kombatanci i ich rodziny, lokalna społeczność a także turyści uczestniczący w Rajdzie „Po kamienistej drodze”.

Medal, w zamyśle projektodawców, miał być materialnym symbolem, wyrazem uznania dla osób i instytucji, które przez tak wiele lat poświęcają swój czas, energię i wysiłki by wymienione wyżej działania miały godną oprawę i cieszyły się uznaniem społeczeństwa.

Propozycja spotkała się z życzliwą akceptacją ówczesnego wójta Gminy Michałowice pana Krzysztofa Grabki - współorganizatora rajdu. Ustalono, że Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego powierzy wykonanie projektu medalu koledze Włodzimierzowi Majdewiczowi i wyszuka odpowiedniego wykonawcę gwarantującego wysoki poziom wykonawstwa natomiast Gmina Michałowice zapewni finansowanie wykonania Medalu.

Procedura potrwała nieco dłużej niż myślano i zmieniły się władze w Gminie. Nie przeszkodziło to w zawarciu porozumienia pomiędzy Gminą Michałowice reprezentowaną przez Małgorzatę Pachecką - Wójta Gminy Michałowice a Oddziałem Stołecznym PTTK im. Aleksandra Janowskiego reprezentowanym przez: Włodzimierza Majdewicza - Wiceprezesa Oddziału i Jerzego Pamrowa - Prezesa Klubu PTTK Varsovia.

W myśl porozumienia ustalono, że Medal będzie przyznawany przez kapitułę, w skład, której wchodzi 7 osób, z czego 3 osoby reprezentują Gminę Michałowice, 2 osoby Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego i 2 osoby środowisko Kombatantów z IV Obwodu Armii Krajowej Ochota.

Regulamin „Medalu Orzeł Pęcicki” został przyjęty Uchwałą Nr 18/XXX /2019 Zarządu Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego w dniu 14 maja 2019 roku.

Strony porozumienia postanowiły, że pierwsze medale będą wręczone podczas najbliższych obchodów upamiętniających Powstanie Warszawskie po podjęciu uchwały.

Medal przyznawany jest za działania, których celem jest zachowanie pamięci o boju pod Pęcicami, zachowanie pamięci o ludziach związanych z walką o niepodległość i suwerenność Ojczyzny, krzewienie postawy patriotycznej w społeczeństwie, a szczególnie wśród młodzieży.

Medal pamiątkowy „Orzeł Pęcicki” może być przyznawany indywidualnie i zbiorowo organizacjom społecznym i zawodowym. Medal można otrzymać tylko jeden raz. Medal jest wyróżnieniem (bez dodatkowych przywilejów), nieprzeznaczonym do noszenia

Wnioski o przyznanie medalu mogą być składane przez: Gminę Michałowice oraz instytucje i organizacje działające na jej terenie,

Oddział Stołeczny Polskiego Towarzystwa w Turystyczno-Krajoznawczego i jednostki działające w jego strukturze, Organizacje kombatanckie, Członków kapituły.

Medal jest wręczany dwa razy w roku podczas Rajdu „Po Kamienistej Drodze” oraz podczas Szkolnego Rajdu Pęcickiego.

Ustalono, że pierwsze medale wręczone zostaną w 75 rocznicę Powstania Warszawskiego 1944 r. w Pęcicach podczas uroczystego zakończenia 53 Rajdu PTTK „Po kamienistej drodze”.

SYMBOLIKA MEDALU ORZEŁ PĘCICKI

Medal „ORZEŁ PĘCICKI” – awers

W centralnym miejscu POMNIKA –MAUZOLEUM w Pęcicach znajduje się wykonany z brązu odlew orła, dzieło znanej warszawskiej firmę brązowniczej „Bracia Łopieńscy”. Orzeł z pomnika w Pęcicach to Godło Wojska Polskiego II Rzeczypospolitej. Takie orły nosili na czapkach żołnierze polscy w 1920 i 1939 roku.

Takie same orły nosili żołnierze Armii Krajowej i POWSTAŃCY_WARSZAWSCY polegli i rozstrzelani w parku obok dworu w Pęcicach 2 sierpnia 1944 roku. Paczkę z takimi orłami odebrali Niemcy łączniczce 7 Kompani „Jowisz” z VI Rejonu AK „Helenów” z Piastowa Hance Mużeckiej p.s. ”Walka” rozstrzelanej wieczorem 2 sierpnia 1944 roku i spoczywającej w mogile w Pęcicach.

ORZEŁ Z POMNIKA, czyli „ORZEŁ PĘCICKI”, jako jeden z niewielu podobnych przetrwał na pomniku okres PRL-u w nieskażonej formie zachowując koronę.

Ten symbol tak mocno związany z Pęcicami był i pozostaje nadal inspiracją dla autora znaczków pamiątkowych i medali towarzyszących Rajdom „Po kamienistej drodze” do Pęcic organizowanych przez Klub „Varsovia” z Oddziału Stołecznego PTTK.

Po raz pierwszy ORZEŁ w koronie pojawił się na znaczku rajdowym w 1971 roku przemykając szczęśliwym trafem przez sito cenzury. Fakt ten wywołał niezadowolenie władz i związane z tym poważne nieprzyjemności dla organizatorów Rajdu.

Gdy stało się to możliwe Orzeł powrócił na znaczki rajdowe w 1982 roku. Od tamtej pory w różnych stylizacjach Orzeł spleciony ze Znakiem Polski Walczącej i Krzyżem w tle stanowi niezmienny element kompozycji plastycznej cenionej i poszukiwanej przez kolekcjonerów pęcickiej odznaki rajdowej.

Ten sam Orzeł utrwalony został na medalu „PĘCICE 1944 – 1984” wydanym przez PTTK w 40-rocznicę Powstania Warszawskiego, dwukrotnie wznawianym przez Mennicę Państwową.

Ten Orzeł w charakterystycznym splocie złączony ze Znakiem Polski Walczącej został dominującym akcentem epitafijnej kompozycji plastycznej umieszczonej w kruchcie kościoła parafialnego pod wezwaniem Piotra i Pawła w Pęcicach, odsłoniętej i uroczystie poświęconej w 70 – rocznicę Powstania Warszawskiego, w dniu 2 sierpnia 2014 roku dokładnie w 70 rocznicę bitwy pod Pęcicami i rozstrzelania ujętych Powstańców.

Medal „ORZEŁ PĘCICKI” – rewers.

Włodzimierz Majdewicz
autor projektu medalu pamiątkowego
„ORZEŁ PĘCICKI”

Notatka sporządzona przez autora na potrzeby wstępnych rozmów, uzgodnień i działań poprzedzających realizację projektu „Orzeł Pęcicki”.

Wojciech Kowalski
Przewodniczący Podkomisji Kolekcjonerstwa Krajoznawczego
przy Komisji Krajoznawczej ZG PTTK

KOLEKCJONERSTWO KRAJOZNAWCZE PTTK

(część druga)

Wspomniana w poprzednim numerze Biuletynu „*Biwak*” aktywność kolekcjonerska wśród warszawskich krajoznawców zainspirowała do działania wielu kolegów w terenie. Wprawdzie zajmowali się oni już wcześniej gromadzeniem pamiątek turystycznych, ale nie byli jeszcze znani w kraju. Dużą rolę w upowszechnianiu rozwijającego się ruchu kolekcjonerskiego w Towarzystwie odegrali w tym czasie kol. kol. Adam Czarnowski i Tadeusz Sobieszek.

Kolekcjonerzy z Lublina zorganizowali w 1976 roku wystawę znaczka i plakietki turystycznej. Wystawcy odnieśli duży sukces i powołali w tym samym roku Klub Kolekcjonerów Krajoznawców „*Chomik*”¹.

W pierwotnym założeniu Klub miał koncentrować się na popularyzacji symboliki i treści krajoznawczej odznak turystycznych. W tym duchu organizował pierwsze swoje wystawy. Z czasem zakres wystaw poszerzono i organizowano je pod nazwą „*Ogólnopolskie Giełdy i Wystawy Trofeów Turystycznych*” a później „*Ogólnopolskie Wystawy Kolekcjonerskie*”. Wystawy te cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród kolekcjonerów z całego kraju. W sumie Klub zorganizował 26 wystaw oraz 8 sesji kolekcjonerskich samodzielnie natomiast

¹ Klub Kolekcjonerów Krajoznawców „*Chomik*” powstał w 1976 roku przy Rzemieślniczym Oddziale PTTK w Lublinie. Obecnie Klub funkcjonuje w strukturze Oddziału Miejskiego PTTK w Lublinie od 1989 r. przewodniczy mu Wojciech Kowalski.

współuczestniczył w 7 inspirowanych przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą PTTK w Lublinie.

Doceniając doświadczenie lubelskich kolekcjonerów Komisja Krajoznawcza ZG PTTK powierzyła im organizację sesji przedkongresowej „*Zbieractwo i Kolekcjonerstwo*”. Członkowie Klubu „*Chomik*” mieli okazję zaprezentować też swoje zbiory. Podczas sesji po raz pierwszy w Towarzystwie dokonano podsumowania i oceny stanu kolekcjonerstwa krajoznawczego. Zrodził się wtedy też pomysł utworzenia przy Komisji Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK specjalistycznego organu, któremu można byłoby powierzyć rozwój i koordynację wszelkich działań z zakresu kolekcjonerstwa krajoznawczego.

Idea kolekcjonerstwa krajoznawczego zataczała coraz to szersze kręgi. W 1979 roku odbył się sejmik przedkongresowy w Kielcach pod hasłem „*Zbieractwo i kolekcjonerstwo własne, ich źródła i znaczenie dla kolekcjonerstwa*”. W tym samym czasie w Krakowie powstał Klub Kolekcjonerów Krajoznawców przy Komisji Krajoznawczej Zarządu Wojewódzkiego PTTK z Romanem Binkiem i Barbarą Twaróg na czele. Organizowali oni wystawy kolekcjonerskie głównie z okazji „*Krakowskich Dni Turystyki*”, wydawali również biuletyn „*Informator Kolekcjonera*”. W działalności kolekcjonerskiej zaznaczyły również swoją obecność inne ośrodki Towarzystwa, jak Opole, Wałbrzych, Jędrzejów, Elbląg organizując wystawy o zasięgu lokalnym lub regionalnym.

W czasie dyskusji głównie podczas sejmików przedkongresowych zrodziła się myśl powołania zespołu do spraw kolekcjonerstwa. I tak w 1979 roku na IX Centralnym Zlocie Aktywu Krajoznawczego (CZAK) w Czarnowie powołano Podkomisję Kolekcjonerstwa Krajoznawczego przy Komisji Krajoznawczej ZG PTTK z siedzibą w Lublinie bazując na działalności Regionalnej Pracowni Krajoznawczej i Klubie Kolekcjonerów Krajoznawców „*Chomik*”. Przewodniczącym został kol. Tadeusz Sobieszek z Lublina, zastępcą kol. Adam Czarnowski z Warszawy. Podkomisja postawiła sobie zadanie podnieść rangę kolekcjonerstwa. Stąd też na Kongresie Krajoznawczym w Płocku w 1980 roku wprowadzono do Krajoznawczego Programu Turystyki zapis „*Należy rozwijać i popierać zbieractwo i kolekcjonerstwo krajoznawcze związane z turystyką*”. Rola kolekcjonerstwa była też przedstawiana na wielu centralnych naradach zajmujących się historią i kulturą Polski.

Kolekcjonerstwo wśród krajoznawców cieszyło się nadal dużym zainteresowaniem, dlatego też należało dokonać zmian w dotychczasowym systemie odznak. Nowy system odznak kolekcjonerskich opracowany przez kol. kol. Adama Czarnowskiego i Wojciecha Lipniackiego obowiązywał od 1 stycznia 1988 roku. Mimo tych zmian zdobywanie odznak nie zwiększyło się, na co niewątpliwie miał wpływ fakt likwidacji wojewódzkich jednostek PTTK i braku możliwości finansowania imprez popularyzujących kolekcjonerstwo.

Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego sprostała zamierzonym celom poprzez organizację wielu sesji wraz z wystawami między innymi w Szczecinie, Łodzi, Lublinie, Zamościu, Pile, Kielcach. Wymienione imprezy, chociaż inicjowane przez Podkomisję realizowane były przy współpracy muzeów, placówek kulturalnych i innych.

Organizowano też młodzieżowe pokazy kolekcjonerskie w Piotrkowie Trybunalskim, Uniejowie, Pokrzywniej i Krakowie.

W Grudziądzu kol. Henryk Stopikowski² urządził „Małą Galerię Ekslibrisu”³ z eksponatów własnego zbioru. Szczególną rolę dla kolekcjonerstwa odegrały wydawnictwa Podkomisji – broszury informacyjne i metodyczne między innymi seria pod tytułem „Kolekcjonerstwo krajoznawcze”. Umieszczano też w nich artykuły z poszczególnych sesji. Autorem większości tekstów był kol. Adam Czarnowski.

Wraz z likwidacją wojewódzkich struktur PTTK przestała istnieć Podkomisja mimo swoich wielu osiągnięć. W 1995 roku powołano Zespół do spraw kolekcjonerstwa z kol. kol. Henrykiem Paciejem i Wojciechem Kowalskim w składzie. Zespół ten kontynuował działalność Podkomisji. W Opolu z inicjatywy Henryka Pacieja powstał Korespondencyjny Klub Kolekcjonerów Krajoznawców „4K” skupiający ponad 100 entuzjastów kolekcjonerstwa z całego kraju. Klub „4K” wydawał w latach 1995-2000 „Biuletyn Kolekcjonerski” początkowo, jako kwartalnik a później ukazywał się 1 raz w roku.

² W 2010 r. Henryk Stopikowski został uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”

³ „Mała Galeria Ekslibrisu” powstała w Grudziądzu w lutym 1990 r. działała do maja 2012 r. przy Klubie „Centrum” Spółdzielni Mieszkaniowej potem przy Filii Biblioteki Miejskiej im. Wiktora Kulerskiego. Była miejscem prezentacji ekslibrisów, autorskich, tematycznych oraz przeglądu światowej sztuki graficznej w ramach tematycznych Międzynarodowych Wystaw Ekslibrisu. Galeria organizowała od 6 do 10 wystaw rocznie. Większość prezentowanych eksponatów pochodziła ze zbiorów Henryka Stopikowskiego. Galeria prowadziła również działalność wydawniczą.

W następnych latach w miesięczniku „*Na szlaku*”⁴ publikowano kolumnę „*Na kolekcjonerskim szlaku*”.

W przedstawionym materiale w sposób skrótowy starałem się pokazać osiągnięcia entuzjastów kolekcjonerstwa krajoznawczego z tamtych lat. Był to najlepszy okres, który przyczynił się do stworzenia organizacyjnych i programowych ram tego ruchu.

⁴ Magazyn Turystyczno-Krajoznawczy „*Na Szlaku*” to czasopismo Wrocławskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego. Magazyn odznaczony został Złotą Honorową Odznaką PTTK oraz medalem „Za Zasługi dla Turystyki” przyznany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. W latach 1997 -2005 ukazywał się drukiem. Od grudnia 2006 wydawany jest w cyklu comiesięcznym w wersji elektronicznej (PDF).

Krzysztof Zarański

**54 RAJD PIESZY PO MAZOWSZU
im. ALEKSANDRA JANOWSKIEGO
PODKOWA LEŚNA- STAWISKO
8.06.2019**

W przepiękną, upalną sobotę ponad 70 turystów wybrało się na tradycyjny, 54 już Rajdem. Aleksandra Janowskiego. Tegoroczne trasy przebiegały w okolicach najpiękniejszego podwarszawskiego „miasta-ogrodu” Podkowy Leśnej. Zaplanowano dwie trasy;

Trasa I upamiętniająca Patrona Oddziału Stołecznego PTTK i naszego Rajdu - Aleksandra Janowskiego, pioniera polskiego krajoznawstwa, współzałożyciela PTK.

Grupę poprowadził Kol. Jerzy Stefan Tutaj na trasie: KOMORÓW WKD - kamień z tablicą na miejscu śmierci Aleksandra Janowskiego (1866-1944) – Las Komorowski - Las

Nadarzyński- Rezerwat im. B. Hryniewieckiego - Podkowa Leśna Główna WKD - Rez.
Parów Sójek- STAWISKO (13 km)

Trasa II spacerowa po Podkowie Leśnej o długości ok. 6 km- prowadziła Kol. Alicja Świątek. „Miasto- ogród” powstałe w 1925 r. ze względu na niepowtarzalny układ urbanistyczny, zabudowę i zieleń wpisane zostało do rejestru zabytków. Na trasie uczestnicy poznali najciekawsze obiekty, style i mody w przedwojennych i współczesnych budowlach. Meta Rajdu została zlokalizowana w Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w budynku, w którym pisarz mieszkał ponad 50 lat, tutaj powstała znaczna część jego pisarskiego dorobku.

W czasie Powstania Warszawskiego 1944 r. i w ostatnich miesiącach II wojny światowej dom był schronieniem dla uciekinierów z Warszawy, pośród których byli wybitni twórcy kultury, pisarze i poeci: Jerzy Andrzejewski, Tadeusz Breza, Maria Dąbrowska, Pola Gojawiczyńska, Czesław Miłosz, filozof prof. Władysław Tatarkiewicz, reżyserzy Wiliam Horzyca, Bohdan Korzeniewski i Leon Schiller, kompozytor Witold Lutosławski. Wnętrza zachowały atmosferę czasów, gdy mieszkali tu Iwaszkiewiczowie. Znajdują się tam trofea myśliwskie Lilpopów, cenne meble i obrazy, fortepian, na którym grywali Karol Szymanowski i Artur Rubinstein.

Uczestnicy Rajdu mieli możliwość indywidualnego zwiedzania Muzeum bez dodatkowych opłat. Dziękujemy Dyrekcji Muzeum za życzliwość i udostępnienie terenu Muzeum na organizację zakończenia Rajdu.

W parku muzealnym zostało zorganizowane ognisko, na które dotarli też uczestnicy tras „ skróconych” z Otrębus i Brwinowa. Miłym gościem był pan Arkadiusz Redlicki z Bractwa Zabrodzkiego. Należy nadmienić, że Koło Terenowe Śródmieście z Oddziału Stołecznego PTTK organizowało wspólnie z Bractwem szereg imprez.

Po rozpaleniu ogniska uczestnicy Rajdu przeżyli chwilę grozy, gdyż niebo zasnuło się ciemnymi chmurami i rozległy się grzmoty. Ale doświadczeni turyści przeczekali ten moment, burza zaczęła się oddalać a słońce znowu mocno przygrzewać.

Przy ognisku Kol. Włodzimierz Majdewicz mówił o przypadającej w październiku bieżącego roku 75 rocznicy śmierci Aleksandra Janowskiego. Odniósł się również do 54 letniej historii Rajdów Piesznych im. Aleksandra Janowskiego wspominając osoby przez wiele lat związane z organizacją tej imprezy. Mówił również o zmieniającej się na przestrzeni lat formule rajdu i ciekawych, niekiedy zabawnych epizodach wpisanych w historię imprezy.

Przy ognisku zorganizowano konkurs krajoznawczo - literacki, Wielkie podziękowania należą się Kol. Zdzisławowi Smolińskiemu, który opracował pytania konkursowe, ufundował cenne nagrody i przeprowadził konkurs, który stał na bardzo wysokim poziomie i dopiero dogrywka wyłoniła zwycięzcę. Została nią kol Grażyna Skibińska, II miejsce zajęła kol Ewa Górka, a III Arkadiusz Redliński.

Mimo panującego upału atmosfera była wspaniała i goście zaczęli się rozchodzić dopiero około godz.16.00. Mimo, że w czasie trwania ogniska burza nas nie pokropiła, to część uczestników rajdu została obficie zmoczona ulewnym deszczem w drodze powrotnej do stacji WKD Podkowa Leśna Główna.

Fot. W. Majdewicz

Fot. W. Majdewicz

Fot. W. Majdewicz

Fot. Krzysztof Zaráński

Jerzy Pamrow
Prezes Klubu Varsovia

PEĆCICE 2019

28 lipca 2019 roku odbył się 53 Rajd „Po kamienistej drodze” organizowany dla upamiętnienia śmierci 91 osób, żołnierzy Armii Krajowej z Ochoty i 7 kompanii AK „Jowisz” z Piastowa poległych w dniu 2 sierpnia 1944 roku w Pęcicach. Impreza trwa nieprzerwanie od 1967 roku i jest turystyczną formą uczczenia rocznicy Powstania Warszawskiego. Impreza jest od wielu lat organizowana przez Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego z wiodącą rolą Klubu PTTK Varsovia we współpracy z Gminą Michałowice i środowiskiem kombatantów z Ochoty. Ma również stały program, na który składają się: koncert w kościele parafialnym w Pęcicach, msza święta w Pęcicach kościele i uroczysty apel poległych pod Pomnikiem Mauzoleum. Ten program spowodował, że stała się ona najważniejszą imprezą ku czci Powstania Warszawskiego w gminie Michałowice a nawet w powiecie przuszkowskim. Ma stałe miejsce w programie obchodów Powstania ogłaszanych przez Prezydenta m. st. Warszawy.

Program jak zwykle zaczął się od koncertu p.t. „Alert przed godziną W” prowadzonego przez Ewę Dałkowską. Po koncercie, w czasie mszy św. celebrowanej przez ks. Grzegorza Jasińskiego, kol. Paweł Rajski przypomniał sylwetkę Stefana Jaronia Kowalskiego, żołnierza Powstania i patrona Klubu PTTK Varsovia i w asyście księdza i pani wójt Małgorzaty Pacheckiej, Włodzimierza Majdewicza, Pawła Rajskiego i Daniela Wolborskiego złożono kwiaty pod tablicami Krystyny Serwaczak i Stefana Jaronia Kowalskiego.

W roku bieżącym program został nieco skorygowany ze względu na udział w imprezie Mariusza Błaszczaka, ministra Obrony Narodowej. Wziął on udział w mszy św. a potem w

uroczystościach pod pomnikiem. Po powitaniu uczestników przez p. wójt Małgorzatę Pachecką, przemówienie wygłosił minister Mariusz Błaszczak, który również odczytał list Premiera Morawieckiego do uczestników uroczystości. Przemówili też wojewoda Zdzisław Sipera i starosta pruszkowski Krzysztof Rymuza. Spowodowało to ograniczenie innych wystąpień i rezygnowano z pewnych punktów programu.

Wizyta ministra wywołała dosyć komiczny incydent z wiązką, którą mieliśmy złożyć pod Pomnikiem. Miejsce, gdzie przebywa minister musi być sprawdzone, czy nie ma tam zagrożenia dla bezpieczeństwa ministra i towarzyszących mu osób. Jednym ze sposobów jest sprawdzenie przez specjalnie szkolonego psa wszystkich miejsc, w których mogą być schowane środki wybuchowe czy inne zagrażające życiu i zdrowiu obecnych. Ku naszemu zdziwieniu pies zatrzymał się przy naszej wiązance leżącej na trawniku przed Pomnikiem. Specjalista-pirotechnik sprawdził wiązkę i odłożył na miejsce. Ale przy następnym sprawdzeniu pies powtórnie wskazał naszą wiązkę jako niebezpieczną.

Wtedy uruchomiono specjalną procedurę. Specjalista pirotechnik uzbrojony w tajemniczą czarną walizkę zabrał wiązkę i udał się za Pomnik. Co z nią robił, tego nie wiemy, ale trwało to dość długo i w efekcie wiązanka wróciła na miejsce wolna od podejrzeń. Kolega, który kupił wiązkę już był gotów zeznawać wobec władz, gdzie ją kupił i od kogo. Ale skończyło się na strachu i wiązanka została przez naszych przedstawicieli złożona pod Pomnikiem, co uwidoczniło na zdjęciu.

Po raz pierwszy wręczono uroczyście pod Pomnikiem medale „Orzeł Pęcicki” osobom zasłużonym w kultywowaniu pamięci o boju pod Pęcicami i Powstaniu Warszawskim. Medal projektu Włodzimierza Majdewicza jest wspólną inicjatywą Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego i Gminy Michałowice. Medale decyzją kapituły wręczono ks. Janowi Gąsiorowskiemu, byłemu proboszczowi parafii w Pęcicach, kombatantom: Bogdanowi Bartnikowskiemu ps. Mały”, Stefanowi Maciejowi Pastewce ps. „Jur”, Sylwestrowi Kominkowi ps. „Mścisław” i działaczowi PTTK z Warki Januszowi Gwarze. Ceremonii wręczania dokonali Małgorzata Pachecka – wójt gminy i Włodzimierz Majdewicz – V-prezes Oddziału Stołecznego PTTK.

Po ceremonii wręczenia medali odczytano Apel Poległych, kompania honorowa Wojska Polskiego oddała salwę honorową a licznie zgromadzeni uczestnicy uroczystości składali pod Pomnikiem wieńce i kwiaty. Uroczystość zakończył krótki koncert w wykonaniu orkiestry wojskowej, która odegrała wiązanekę pieśni związanych z Powstaniem. Po koncercie i wymarszu orkiestry i kompanii honorowej uczestnicy zostali zaproszeni na grochówkę ufundowaną przez Gminę.

Po kilkunastu latach organizatorzy postanowili powrócić do dawnego terminu Rajdu „ostatnia niedziela lipca”. Taki termin obowiązywał przez ponad 30 lat. Przy tym terminie impreza w Pęcicach zazwyczaj rozpoczynała cykl imprez związanych z obchodami Powstania Warszawskiego. Jako jedna z pierwszych skupiała też większe zainteresowanie mediów. Zmiana terminu na sierpniowy była wymuszona przez trudności z uzyskaniem z MON -asystencji kompanii honorowej WP i orkiestry wojskowej.

Obsługę Rajdu stanowili: Jerzy Pamrów, Daniel Wolborski, Irena Cesarz, Ewa Woroszyło, Tomasz Pamrow, Grażyna Wojtowicz – członkowie Klubu Varsovia oraz Mirosław

Pamrów, Barbara Pamrów, Jerzy Wojtowicz, Franciszek Majerowicz – sympatycy klubu. W każdym momencie wspierał Klub Włodzimierz Majdewicz. Dla uczestników Rajdu przygotowano pamiątkowy znaczek i okolicznościowy folder Pęcice 2019. Staraniem grupy młodzieży z Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Marii Dąbrowskiej w Komorowie pracującej pod opieką Daniela Wolborskiego ukazał się zbiór tekstów poświęconych Pęcicom p.t. Pęcice – Pamięci Orląt Pęcickich w 75 rocznicę bitwy pod Pęcicami. Wydawnictwo cieszyło się dużym powodzeniem wśród uczestników uroczystości.

Fotografie ilustrujące tekst wykonał Tomasz Pamrów.

Włodzimierz Majdewicz

WŁADYSŁAW GWARDYS PATRONEM KOŁA PTTK

W niedzielę 16 czerwca 2019 r. w centrum wsi Przyłot położonej przy Trakcie Królewskim w okolicach Kozienic i Warki odbyło się uroczyste spotkanie z okazji Jubileuszu 30 - lecia Terenowego Koła PTTK w Przyłocie jednostki organizacyjnej Oddziału PTTK im. Wiktora Krawczyka w Warce.

Po powitaniu Gości przedstawiono w okolicznościowym referacie historię Koła PTTK i jego imponujący dorobek przejawiający się działaniami w dziedzinie krajoznawstwa. Zaprezentowano obraz dynamicznej, wielowątkowej pracy Koła PTTK w Przyłocie na rzecz lokalnej społeczności i kulturo twórczy charakter tych działań.

Ważnym i wzruszającym momentem jubileuszowej uroczystości było oficjalne ogłoszenie faktu, że od tego momentu Koło Terenowe PTTK w Przyłocie ma swego patrona jest nim Władysław Gwardys⁵ (1933 – 2017) wieloletni Prezes Oddziału PTTK w Warce.

Kolega Władysław był opiekunem Koła PTTK w Przyłocie od chwili jego założenia, przez wiele kolejnych wspierał radą i pomocą jego działalność.

⁵ Władysław Gwardys (1933- 2017) Honorowy Obywatel Warki. Honorowy Członek PTTK. Honorowy Przewodniczący Komisji Turystyki Piesdzej ZG PTTK. Upamiętniony tablicą epitafijną w „Panteonie PTTK” w Kościele pod wezwaniem Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych przy ul. Conrada w Warszawie. Odznaczony między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i najwyższymi Odznaczeniami PTTK.

Szczególną radość sprawiła nam ta informacja gdyż Władysław Gwardys, postać wielkiego formatu, krajoznawca, regionalista, społecznik, był również gorącym sympatykiem, przyjacielem i Honorowym Członkiem Klubu Przewodników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej.

W dalszej części spotkania grupę działaczy Koła PTTK w Przylocie wyróżniono Odznakami Honorowymi ZG PTTK. Były również dyplomy, podziękowania od Władz Terenowych i organizacji współpracujących z Kołem.

Kolega Janusz Gwara założyciel Koła Terenowego PTTK w Przylocie nieprzerwanie od trzydziestu kierujący jego działalnością za popularyzację wiedzy dotyczącej historii Polski przez organizację tematycznych imprez turystycznych został uhonorowany **MEDALEM „PTTK W SETNĄ ROCZNICĘ ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI 1918-2018”**.

Fot. Włodzimierz Majdewicz

Prezes Janusz Gwara z mikrofonem w ręku dokonuje prezentacji Zarządu Koła Terenowego PTTK w Przylocie

Fot. Włodzimierz Majdewicz

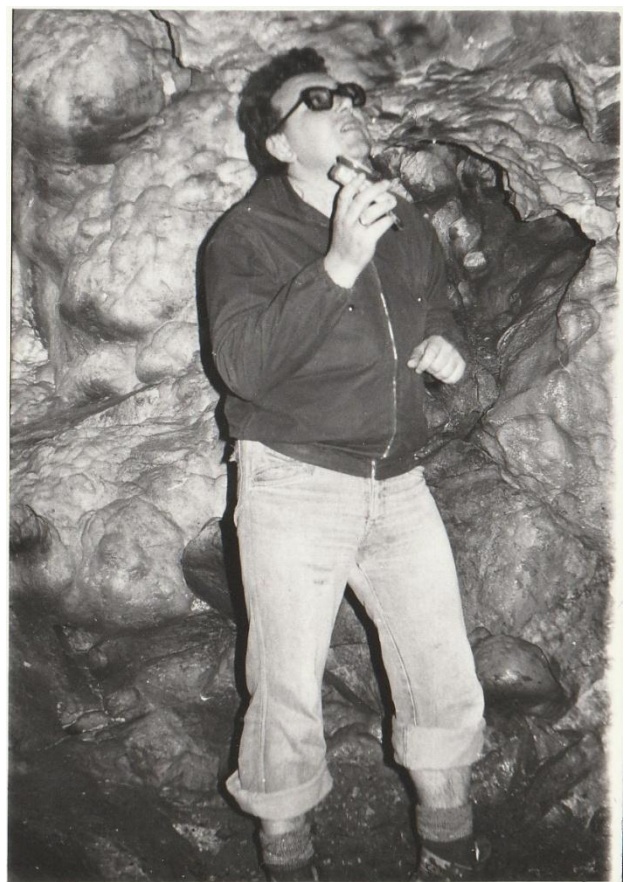
Krzysztof Zaráński

55 LAT NA SZLAKU

Porządkując swoje archiwum znalazłem książeczkę GOT potwierdzającą zdobycie małej brązowej GOT po obozie wędrownym w Bieszczadach w 1964. Mimo że nosiliśmy w plecakach namioty, materace, śpiwory oraz wyżywienie (a wiadomo ile to wtedy ważyło) to była wspaniała przygoda, którą pamiętam do dziś. A zatem 55 lat na szlaku.

EWIDENCJA WYCIE			CZEK DO GOT			
Data odjazdu wycieczki	Nr wycieczki w rejestrze GOT	Trasa wycieczki	Punktów na rejestrze GOT	Cena przedmiotów GOT w zł obrotu	Podpis przewodnika GOT	Uwagi Kamień Węglakowice
25.7.64	Przełęcz - Wąsina	Solina - Myśkowice - Berezinica Wąsina	17	wie	McNelt 1630	
		Rarem	220			
Przyznano GOT małą w stopniu brązowym						
587/1964						
Wydano 30.07.64						
Podpis: <i>[signature]</i>						

Turystyce górskiej jestem wierny do dziś, zdobyłem małe GOT srebrną i złotą, duże GOT brązową, srebrną i złotą oraz za wytrwałość.

W roku 1970 rozpocząłem pracę w Głównym Urzędzie Telekomunikacji Międzydzielcowej gdzie bardzo prężnie działało Koło PTTK nr 179, a w nim Kol. Kol. J. Zdobych Wł. Majdewicz, B. Karczmarczyk i inni. To oni zainspirowali mnie do wycieczek pieszych początkowo po Mazowszu a potem po całym kraju. Małą brązową OTP zdobyłem już w 1971 roku, w następnych latach małą srebrną i złotą oraz „Za wytrwałość” (III stopnia). Zacząłem bywać systematycznie na ul. Świętokrzyskiej, w siedzibie Oddziału i namówiony przez Koleżeństwo ukończyłem kurs na Przewodnika Turystyki Pieszej III stopnia i po zdaniu egzaminu w 1976 roku zdobyłem uprawnienia nr 4705 na region Mazowsze.

Po urodzeniu się drugiego syna musiałem przerwać działalność społeczną, ale dalej byłem czynny turystycznie, początkowo z żoną a następnie z synami. Zainteresowałem się krajoznawstwem . Zdobyliśmy m in. odznaki; Miłośnika Puszczy Kampinoskiej, Przyjaciela Ziemi Chełmońskiego, Miłośnika Roztocza, Miłośnika Ziemi Łowickiej, Szlakiem Cystersów w Polsce, Beskidy, Korona Gór Świętokrzyskich, Warszawską Odznakę Krajoznawczą (złota), Mazowiecką Odznakę Krajoznawczą (złota), OKP (srebrna)

Po przejściu na emeryturę wróciłem do działalności w PTTK w Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego oraz w Klubie Przodowników TP im Anieli Michalskiej.

Rozszerzyłem uprawnienia na woj. Podlaskie i Świętokrzyskie.

Staram się zachęcić do turystyki trójkę wnucząt, uczestniczymy w imprezach po Mazowszu chodzimy po górach, startujemy w imprezach na orientację. Mamy wiele planów na przyszłość.

Przez te 55 lat spotkałem na szlakach, w Kołach, Klubach, Oddziałach bardzo wielu wspaniałych ludzi, których zasób wiedzy, umiejętności, sposób myślenia wzbogacały i ukształtowały moje zasoby wiedzy turystycznej i krajoznawczej. Bardzo im wszystkim dziękuję.

Do zobaczenia na szlaku.

Jan Piwnik

W NAWIĄZANIU DO ARTYKUŁU „W 100 ROCZNICĘ BITWY WARSZAWSKIEJ”

W Biuletynie „Biwak” nr 7 zamieściliśmy artykuł Kol. Andrzeja Kowalskiego „W 100 Rocznicę Bitwy Warszawskiej 1920” wraz z regulaminem Odznaki Turystycznej „Bitwa Warszawska 1920”. Aby ułatwić turystom zdobycie tej Odznaki, a w szczególności spełnienie pkt. 1 i 2 Regulaminu, Klub Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej opracował przykładowe trasy wycieczek krajoznawczych wraz z proponowanymi do zwiedzania obiektami.

Wycieczka I Wołomin-Ossów

1. Wołomin- Pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego (k/dworca PKP). Pomnik Obrońcom Ojczyzny 1920-upamiętniający wizytę Józefa Piłsudskiego w sierpniu 1920 roku w Wołominie.
2. Ossów-Mauzoleum i Cmentarz Żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1920 r.
3. Ossów- Szkoła Podstawowa im. Ignacego Skorupki. Przy szkole mieści się pawilon historyczny, pełniący rolę niewielkiego muzeum, gdzie m in eksponowana jest makietka Bitwy warszawskiej 1920. Uwaga: przejazd z Wołomina do Ossowa autobusem miejskim L-37 przystanek „Prądyńskiego lub Lipińska”

Wycieczka II Kobyłka PKP- Bazylika Św. Trójcy- Kobyłka PKP

4. Bazylika Św. Trójcy- naprzeciwko kościoła na skwerze znajduje się murowana kapliczka wzniesiona dla upamiętnienia wojny polsko- bolszewickiej 1920 r.
5. Kobyłka-Rynek (w kształcie trójkąta) gdzie znajduje się kapliczka upamiętniająca walki w 1920 r.
6. Kobyłka-cmentarz grzebalny- pomnik na grobach żołnierzy polskich poległych w sierpniu 1920 r. Uwaga: szlak pieszy zielony 3,2 km

Wycieczka III Warszawa-Praga

Trasa wycieczki: Dworzec Wileński PKP- Al. Solidarności- Pl. Weteranów 1863 r.- ul. Sierakowskiego- ul. Kłopotowskiego- ul. Targowa- ul. Zamojskiego- ul. Grochowska

7. Warszawa Al. Solidarności 51 /róg Jagiellońskiej- na murze Liceum im. Władysława IV znajduje się tablica informująca, że na terenie szkoły od czerwca do sierpnia 1920 r. formował się I Batalion 236 Ochotniczego Pułku Piechoty i stąd wyruszył do zwycięskiego boju pod Ossowem.
8. Warszawa Pl. Weteranów 1863 r. –przed Bazyliką Św. Floriana znajduje się pomnik upamiętniający ks. Ignacego Skorupkę kapelana Garnizonu Praskiego i kapelana I Batalionu 236 Pułku Piechoty Armii Ochotniczej.

9. Warszawa ul. Kłopotowskiego 15 (Urząd Dzielnicowy) – na gmachu Urzędu znajduje się tablica pamiątkowa upamiętniająca miejsce gdzie w 1920 r. formowały się pododdziały 236 Pułku Piechoty Armii Ochotniczej.

10. Warszawa ul. Grochowska 365- Katedra Matki Bożej Zwycięskiej

a. na fasadzie kościoła umieszczona jest m in. tablica upamiętniająca gen Tadeusza Rozwadowskiego- szefa Sztabu Generalnego WP podczas Bitwy Warszawskiej 1920 r.

b. w ołtarzu głównym znajduje się tryptyk malowany w 1935 r. m in. z wizerunkiem księdza Ignacego Skorupki.

Wycieczka IV Warszawa Śródmieście

Trasa wycieczki: Muzeum Wojska Polskiego- Al. Jerozolimskie - Nowy Świat- Krakowskie Przedmieście – Pl. Józefa Piłsudskiego – Ogród Saski

11. Warszawa Al. Jerozolimskie 3-Muzeum Wojska Polskiego-zbiory dotyczące 1920 r.

12. Warszawa ul. Krakowskie Przedmieście 5 – Akademia Sztuk Pięknych-tablica upamiętniająca gen. M. Weyganda Szefa Sztabu Marszałka Focha, który mieszkał w Pałacu Czapskich w 1920 r.

13. Warszawa ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 Uniwersytet Warszawski. Na tyłach Pałacu Kazimierzowskiego (obecnie siedziba Rektora i Senatu U.W.), na wysokiej skarpie w dniu 15.8.1990 r. ustawiono lekką haubicę polową kal.122 mm. pamiętającą wojnę 1920 r. Było to miejsce stanowiska ogniowego artylerii podczas „Cudu nad Wisłą”.

14. Warszawa ul. Krakowskie Przedmieście 11-„Dom Bez Kantów”- tablica upamiętniająca węgierską pomoc wojskową dla Polski w 1920 r. (m in. transport 22 mln pocisków)

15. Warszawa Pl. Piłsudskiego- Grób Nieznanego Żołnierza-walki pod Warszawą w 1920 r. upamiętnia napis na jednej z tablic: „Radzymin-Ossów 13-15. VIII. 1920”

16. Warszawa Ogród Saski- Al. Główna (250 m za Grobem Nieznanego Żołnierza) tablica upamiętniająca powrót w maju 1921 r. zwycięskiego wojska z wojny polsko-bolszewickiej.

Wycieczka V Warszawa-Żoliborz

17. Warszawa Cytadela Warszawska-ważną rolę w Bitwie Warszawskiej 1920 r. odegrała zlokalizowana w cytadeli Radiostacja WAR, która w dniach 15-16 sierpnia 1920 r. zagłuszała radiostacje sowieckie nadawanym bez przerwy tekstem Nowego Testamentu.

18. Warszawa ul. Powązkowska 43/45- Cmentarz Komunalny d. Wojskowy - „Pomnik Orleńta Warszawskie”- na mogile żołnierzy poległych w 1920 r. (kwatery 11c).

Gmina Michałowice
pow. przysiężki i enkl. mazowieckie

*I chociaż bije ziemia skalista i srebrna
pod tobą jest ojczyzna z drżącego płomienia.*

Tadeusz Gajcy

ODDZIAŁ STOLECZNY
Im. Aleksandra Janowskiego
WARSZAWA